

Ernests Kļaviņš

Cienasts Gardēdim

Manī vienmēr izraisa aizdomas apgalvojums, ka mākslu ir nepieciešams baudīt. Izstāžu zāles apmeklējums, šķiet, ir kļuvis par ieteikumu, kurš atrodams gandrīz katrā dzīvesstila žurnālā. Var mēģināt apgalvot, ka līdzīgi bijis vienmēr un teikt, ka tieši bauda vēstures gaitā ir sekmējusi mākslas attīstību, pieminot cilvēku pūļus, kuri pulcējušies, lai mākslu pieredzētu, baudītu un šādi arī paceltu savu garu. Taču to, kā bijis agrāk, būtu vieglprātīgi vienādot ar to, kas notiek šodien. Industrijas jau sen tiek sauktas par radošām, un kultūras industrijas standartizēto baudas objektu klāsts nekad nav bijis tik vērienīgs. Tāpēc arī laika gaitā baudas jēdziens ir deformējies. Bauda, kas ideālā gadījumā varētu apzīmēt katarsi mākslas priekšā, arvien izteiktāk līdzinās pasīvam patērieciskumam.

Vēsturiski šīs baudas kulminācija mēdza rezultēties ar pirkumu — lietpratējs iesoļoja salonā, lai uzņemtu aci aktuālajam objektu piedāvājumam. Ja kaut kas īpaši iepatikās, viņš, iespējams, atvēra maku, lai savai baudai pieliktu punktu. Šķiet, visai labs scenārijs, jo visi ir ieguvēji — gan baudītājs, gan iekārotā darba autors. Mūsdienās gan sāk izspēlēties perversāki scenāriji. Baudas objekts daudzos gadījumos vairs nav likvids vai bieži vien pat baudāms materiālā formā, NFT (nonfungible token) mākslas tirgošana tiek pirksts nevis mākslas darbs, bet ieraksts datubāzē.

Gardēžiem preču vietā piedāvā pieredzes, kuras tiek pasniegtas kā unikālas. Labās gaumes klubiņā kolektīvs tās labprāt sajūsmināti pieņem. Viens pēc otra gardēži iegūst dažādus neaizmirstamus pārdzīvojumus. Galu galā daudz kas apšaubāms vai vienkārši stulbs var arī izrādīties izcils, baudpilns cienasts pašpasludinātam gardēdim. Ja labās gaumes diktātā tā noteikts, gardēdim bez pārmērīgas piepūles var arī iesmērēt īstu sūdu.

Ernests Kļaviņš neslēpj to, ka viņa māksla ir profāna. Viņa darbos netiek demonstrēta apzināta mākslas desakralizēšana, bet gan intelektuāla pašpietiekamība, kura iemiesojas pārliecinošā, asprātīgā formā. Tieši intelekta un nepretenciozas erudīcijas klātbūtne padara viņa darbus tik estētiski koncentrētus šķietamā anti-estētiskumā. Formas ziņā darbi varētu izskatīties apzināti neveikli, taču skaidri redzams tas, ka tie veidoti drosmīgi. Viņš tos necenšas izskaistināt vai gaumīgi iepakot. Skulptūras, kuras redzamas šajā izstādē, veidotas no vienkāršiem, plaši pieejamiem materiāliem. Tā ir krāsa, celtniecības putas un koka blūķi, kurus mākslinieks sazāģējis kubos un salīmējis vienotā kompozīcijā. Redzamais neizliekas par to, kas tas nav. Kļaviņu neinteresē optiski triki un veiklas rotaļas ar formu. Darbu formu un metodi ir iespējams sasaistīt ar vairākiem virzieniem 20. gs. mākslas vēsturē. Piemēram, šī izstāde veidota Arte Povera virzienam līdzīgā stilā.

Tomass Pārups

17.11.2021. - 31.01.2022.